

فصل قرآنی
فصلین اربعین

اخلاق و جوانمردی

در موضوع جنگ و جهاد و کیفیت مقابله با دشمن سرفصلی در میان کتاب‌ها و مقالات علمی در دنیا با عنوان اخلاق جنگ مطرح است که‌گاهی در فضای بین المللی قوانینی را برای میدان جنگ و حقوق افراد در موقعیت جنگی وضع می‌کند. در تعالیم اسلامی نیز هر چیزی آداب و باید و نبایدهایی دارد، حتی در میدان مقابله با دشمنی که به قصد صدمه زدن و کشتن شما آمده است، از نظر دینی شما آزاد نیستید که هر کاری را انجام بدهید، البته قبل از آن باید گفت که اسلام دین صلح و سلامت است و اصل را بر دعوت و گفت وگو و صلح می‌گذارد مگر آنکه دیگر چاره‌ای جز جنگ نباشد.

در آیات قرآن در این باب آمده است:

وَ اِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَ تَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.

و اگر تمایل به صلح نشان دهند، تو نیز تمایل نشان داده و بر خداوند توکل کن که او شنوا و داناست. انفال، ۶۱.

این آیه دقیقاً بعد از آیه «وَاعِدُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ...» قرار دارد، یعنی با وجودی که اسلام مسلمانان را بر کسب آمادگی دفاعی در حد توان فرا می‌خواند، دستور می‌دهد که اگر دشمنان شما مایل به صلح و درگیر نشدن هستند، شما اصراری بر جنگ و درگیری با آنان نداشته باشید و اگر پیشنهاد صلح کردند، از آنان بپذیرید. «فَاِنْ عَازَلُوكُمْ فَلَمْ يَقاتِلُوكُمْ وَ اَلْقَوْا إِلَيْكُمُ السَّلَمَ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلاً» پس اگر از شما کناره گرفتند و با شما جنگیدند و پیشنهاد صلح کردند، خداوند به شما اجازه نمی‌دهد که معترض آنان شوید. نساء، ۹۰

نکته جالبی که در این آیه وجود دارد این است که خداوند اجازه نمی‌دهد که هیچ مسلمانی با کسی که پرچم صلح را بالا برده و سر صلح و سازش دارد بجنگد. در نهج البلاغه امیرالمؤمنین علی علیه السلام نیز از این باید و نبایدهای اخلاقی در جنگ و مواردی از جوانمردی که یک مسلمان ملزم به رعایت آن در جنگ است موارد زیادی آمده است مثلاً حضرت در نامه ای خطاب به لشکر یانش قبل از شروع جنگ صفین می‌فرماید:

لا تقاتلوهن حتی یدوؤکم فانکم بحمدالله علی حجة، و ترکم ایاهم حتی یدوؤکم حجة اخری لکم علیهم، فاذا کانت الهزيمة باذن الله فلا تقاتلوا مدبراً ولا تصیبوا معوراً ولا تجهزوا علی جریح ولا تهيجوا النساء باذی وان شتمن اعراضکم وسببن امرانکم.

با آن‌ها جنگید تا جنگ را آغاز کنند، چرا که شما الحمد لله برای حقانیت خود دارای حجت و دلیل هستید و وا گذاشتن آن‌ها تا اینکه نبرد را آغاز کنند، حجت دیگری به سود شما و بر زیان آنان است. آنگاه که به اذن خدا آنان را شکست دادید، فراریان را نکشید و بر ناتوان‌ها ضربه نزنید و مجروحان را به قتل نرسانید و با اذیت و آزار، زنان را به هیجان نیاورید، هر چند که آن‌ها به شما دشنام دهند، و به فرماندهانتان ناسزا بگویند.

حتی اگر فرازهای خطبه ۲۰۶ نهج البلاغه را ببینید حضرت امیر علیه السلام اجازه ناسزاگویی و فحاشی به دشمن را نمی‌دهند و به جای آن لشکریان خویش را به آنچه که از دشمنی دشمنان کم کند و از خونریزی و جنگ جلوگیری کند دعوت می‌کنند. ذیل عنوان آداب و اخلاق جنگ و جهاد در معارف دینی مطالب زیبایی وجود دارد که در این چند کلمه نمی‌گنجد، از آداب شروع کردن جنگ، تانهی از مثله کردن دشمن در جنگ و نحوه برخورد با اسرا و نهی از آلوده کردن آب و امثالهم راشامل می‌شود، حتی اینکه در آیات قرآن، برای نشان دادن اینکه اولویت در اسلام منطق و گفت وگو است با صراحت آمده است که: «وَ اِذْ أَخَذَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ شَتَاجَرَ فَاجْرَهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ ابْلِغْهُ مَأْمَئَةً ذَلِكِ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ»

اگر یکی از مشرکان از تو پناه بخواهد تا منطق دین را بشنود، به او پناه ده تا کلام خدا را بشنود، سپس او را به محل امنش برسان، زیرا آنان گروهی ناآگاهند. توبه، ۶. و بدون شک این مباحث یکی از زیبایی‌ها و جذابیت‌های اسلام عزیز است که نشان می‌دهد این دین بزرگ، دین منطق، تفکر و گفت وگو است و تاجایی که مجالی برای این مسائل و مراحل وجود داشته باشد، یک مسلمان واقعی با احدی سر جنگ و ستیز ندارد.

معرفی طریق العلماء، یکی از راه‌های پیاده روی اربعین

یادگار روزهای سخت عاشقی

در تاریخ، همواره آدم‌هایی وجود داشته و دارند که هدفشان از هم‌پاشیدن انسجام مسلمین است. نظامی که همیشه با یاد خدا و نام اهل بیت علیهم السلام قوی‌تر شده و در برابر دشمنانش محکم‌تر ایستاده است. راهپیمایی اربعین، یکی از مظاهر مهم نمایش وحدت و قدرت مسلمانان است که دشمنان اسلام، سال‌هاست از آن هراس دارند. در زمان حکومت صدام، اقامه عزای اباعبدالله...الحسین در ایام محرم و صفر و به ویژه راهپیمایی مسلمانان در اربعین حسینی جرم تلقی شده و بازداشت، شکنجه و اعدام رادری داشته است، البته این تهدیدها مانع راه مسلمانان و محبان سیدالشهدا نشده است و آن‌ها راه دیگری جز راه اصلی را پیدا کردند. بدین صورت عزای اربعین را به یاد داشتند و از طریق دیگری خودشان را پیاده به کربلا می‌رسانند.

زائران اباعبدالله...، به ویژه علمای بزرگ، برای رسیدن از نجف به کربلا راهی نخلستان‌ها می‌شدند و راهی را انتخاب می‌کردند که امروز به آن طریق العلماء می‌گویند. وجود نخلستان‌های بسیار مزیت این مسیر نسبت به جاده اصلی بود و سبب می‌شد تا در زمان ممنوعیت، زوار کربلا، خودشان را در میان آن‌ها پنهان کنند و از دید مأموران دور باشند. هر چند که در سال‌های حضور حکومت بعثی در عراق، تک تیراندازهایی به دستور صدام در این مسیر حضور داشتند تا زائران پیاده را به شهادت برسانند.

طریق العلماء، یادگار روزهای سخت عاشقی، هنوز پابرجاست. مسیری که طی کردن آن از مسیر اصلی کمی سخت‌تر است، اما زائران پیاده زیادی آن را برای پیمودن انتخاب می‌کنند. مسیری که عشق و ارادت در آنجا موج می‌زند. طریق العلماء، موکب زیادی ندارد و اغلب موکب‌ها در مسیر اصلی نجف به کربلا قرار دارند. به همین دلیل ساکنان این راه، میزبانان زوار کربلا هستند. این مسیر از کنار مسجد کوفه آغاز می‌شود و زائران پیاده اباعبدالله... برای ورود به این مسیر باید پس از زیارت حرم امیرالمؤمنین^(ع)، از شهر نجف خارج شوند و به سمت کوفه بروند. فاصله شهر نجف تا کربلا حدود ۸۰ کیلومتر و فاصله نجف تا کوفه حدود ۱۰ کیلومتر است، بنابراین زواری که این مسیر را برای پیاده روی انتخاب می‌کنند، باید مسافتی به طول ۹۰ کیلومتر را برای رسیدن به شهر کربلا بپیمایند. با توجه به تفاوت این راه با مسیر اصلی پیاده روی لازم است زائران قبل از شروع پیاده روی، مسیر خود را از قبل انتخاب کنند و با آگاهی کامل از شرایط در آن گام بردارند.

سخت‌وتمندترین مردم آن کسی است که جان و مال خود را جوانمردانه در راه خدای متعال تقدیم کند.

امام جعفر صادق^(ع)
(مستدرک، ج ۱۱، ص ۸)

و توکل کن بر آن زنده‌ای که هرگز نمی‌میرد، و تسبیح و حمد او را به جا آور.

سوره فرقان، آیه ۵۸
ترجمه آیت... مکارم شیرازی

همه چیزهایی که برای یک پیادروی با کیفیت و با حضور قلب نیاز دارید

نیست کن و در راه اربعین قدم بردار

کسانی که این روزها خودشان را برای پیادروی نجف تا کربلا و زیارت کربلا در روز اربعین آماده می‌کنند باید یک مسیر هشتاد کیلومتری بین نجف تا کربلا را بروند. مسیری که پیاده رفتنش سه روز و دو شب زمان می‌برد. سفر سخت و راه طولانی است، بنابراین باید مراقب باشید و همه نکات ایمنی و بهداشتی را رعایت کنید.

خدمات مشترقا

برخی از موکب‌ها دست به نوآوری زدند و خدماتی به مردم ارائه می‌کنند که ممکن است به آن نیاز داشته باشند، مثلاً موکب‌هایی هستند که خیاط در آن‌ها نشسته و با نخ و سوزن و چرخ خیاطی آماده است تا مشکل لباس یا کیف‌دستی شما را برطرف کند! در موکب‌هایی نیز کفایت نشسته است!

کنش مناسب رفیق راه است

حتماً سعی کنید از کفش راحت استفاده کنید. قبل از شروع پیادروی یک بند دور قسمت انگشتانتان ببیچید. چند روز قبل حنا یا صبر به پاها بزنید تا رطوبت اضافی چیده شود و تاول نزنند.

هزینه سفر رایگان است

معمولاً به دلیل رایگان بودن خدمات، به جز هزینه رفتن به میز و به نجف و برگشت هزینه ای ندارید، اما بهتر است از پول ملی خود عراق استفاده کنید.

تلفن همراه بردارید

گوشی‌همراهتان را بردارید و نگران شارژ هم نباشید. در بین راه ایستگاه‌هایی برای شارژ باتری گوشی وجود دارد.

گذرنامه فراموش نشود

گذرنامه و دیگر مدارک‌تان همراهتان باشد، در طول مسیر شما باید هویتتان را حفظ کنید و به برگشت هم فکر کنید.

خوراکی‌هایی که باید بردارید

همه جور خوراکی در مسیر هست آن هم به صورت رایگان و میزبانان، شما را مجبور می‌کنند از آن‌ها استفاده کنید. پس نگران غذا نباشید، ولی بد نیست خشکبار و مواد مغذی و سیکی مثل مغزها را همراهتان بردارید.

آن‌هایی که خسته می‌شوند

اگر زائری قادر به طی کردن راه به صورت پیاده نباشد می‌تواند به وسیله خودروهایی که بین راه وجود دارد، بقیه مسیر را با عاشین طی کند.

برای پیادروی باید راحت بخوابید

اگر شب قصد حرکت ندارید قبل از غروب آفتاب محلی را برای خوابیدن در بین موکب‌های طول مسیر انتخاب کنید.

شب‌ها پیاده‌روی کنید

معمولاً بعد از ساعت ۹ شب مسیر پیادروی خلوت‌تر می‌شود، کم نیستند موکب‌دارانی که شب هم خدماتی ارائه می‌کنند .

نگران موارد بهداشتی نباشید

مسیر از لحاظ بهداشتی وضعیت مناسبی دارد و سرویس‌های بهداشتی(حمام و توالت) به صورت مرتب تمیز می‌شود.

محل‌هایی برای استراحت

از ابتدای مسیر تا انتهای مسیر تقریباً تمامی طول مسیر به وسیله چادرها یا سازهایی تقسیم‌بندی شده است که هیئت‌هایی مسئولیت این چادرها را بر عهده دارند که به آن‌ها موکب می‌گویند.

داروهای ضروری

اگر دروی خاصی استفاده می‌کنید به مقدار کافی همراه خود از آن بردارید. مسکن، داروی ضد اسهال، استفراغ، دل درد، ماسک، الکل ، مواد ضد عفونی کننده،چسب زخم و کمی باند نیز همراه خود داشته باشید.

لباس مناسب

از ابتدای مسیر لباس خنک و راحت به تن کنید.برداشتن یک دست لباس گشاد و خنک به همراه لباس زیر و ملحفه نیز واجب است.